

Notranji boji na konvenciji avne unije

zmanje centralizma demokracije pred delegati

WISOWI ZASTOPNIKI POSREDUJEJO

25. avg. — Drugo konvencijo avne unije Automobile Workers of America, ki je od novega leta v drugo največjo unijo v svet, dominirajo notranji boji. Konvencija kaže vse znake razdelitve v dve stranki: v takovane progresivne unitarce (unity). Prvo vodita predsednik unije Martin in organizator Richard Frankenstein, drugi pa podpredsednik Mortimer in Ed Hall. Organizator Walter Reuther, ki je bil izvoljen za voditelja, bo v boju za vodstvo. Martinova skupina zahteva, naj konvencija izbere upravo in vodstvo v rokah predsednika in v glavnem odboru ter pripravi perot krajevnim unijam. Pred večerom je Martinova skupina izjavila, da bo vodila konvencijo. To je bila prva izjava, ki je bila v konvenciji. Martinova skupina je izjavila, da bo vodila konvencijo. To je bila prva izjava, ki je bila v konvenciji.

dajo nesporne resolucije, ki obsojajo vigilantizem, ki je razširen posebno v Michiganu in Indiani. V drugi skupini so resolucije, nanašajoče se na javna vprašanja — zahteva za osvoboditev Mooneyja, scottbarskih fantov, unijskega organizatorja Toma Barryja, ki je zaprt v Kanadi, proti fašizmu in za podporo lojalistične Španije; nadalje je mnogo resolucij proti vojni, za reformiranje vrhovnega sodišča, za delavsko stranko in nekaj tudi proti kapitalističnem tisku, ki je na splošno sovražna avni uniji. V tretjo skupino spadajo resolucije, ki se pečajo z notranjimi vprašanji in diferencami.

Kar se tiče kandidatnih list za glavne uradnike, ni veliko razlike med obema skupinama. Na obeh listah so na primer predsednik Martin, tajnik Addes, ki ni z nobeno frakcijo, Frankenstein in Thomas — slednja za podpredsednika. Za tretjega podpredsednika ima progresivna skupina Wellsa, unitarci pa Mortimerja in za četrtega podpredsednika Ed. Halla.

Konvencijo bo nagovoril tudi John L. Lewis, ki pride iz Washingtona. Skoraj vsi važnejši listi imajo na konvenciji svoje poročevalce, nekateri po tri, ki so okupirali dve dolgi mizi.

Najvažnejše vprašanje pred avno unijo je organiziranje Fordovih delavcev. S tem problemom se bo pečala tudi konvencija, ki bo avtorizirala veliko kampanjo.

CIO je komunistično orodje, pravi Green

Atlantic City, N. J., 25. avg. William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je po večerjani seji ekskutivnega sveta ADF izjavil, da imajo komunisti važne pozicije v Odboru za industrijsko organizacijo in da je ta orodje za širjenje komunistične propagande med ameriški delavci. Na vprašanje reporterjev, kako daleč je komunistem prodrli v vrste CIO, je Green odgovoril, da ne more nihče zanikati dejstva, da je več komunističnih agitatorjev na plačilni listi CIO. Ti so igrali veliko vlogo v stavkah v avtomobilski in jeklarski industriji, ki so jih oklicale unije CIO. Green je dalje rekel, da je izjava Homerja Martina, predsednika avne unije, ki jo je podal na konvenciji svoje organizacije v Milwaukee, da je sedeča stavka učinkovito orožje v borbah z delodajalci, dokaz, da imajo komunisti velik vpliv v unijah, ki so včlanjene v Lewisovi organizaciji CIO.

Nov napad na krojaško unijo ILGW

Atlanta, Ga., 25. avg. — Na tukajšnjem sodišču so "openšarski" podjetniki v imenu sedmih izključenih članic krojaške unije International Ladies Garment Workers vložili tožbo za \$700,000 odškodnine — \$100,000 za vsako bivšo članico. Unijo tožijo, češ da so toliko oškodovane, ker so izgubile delo.

Tekstilna stavka v Kanadi

Montreal, Kanada. — Dvame-sečna stavka 10,000 delavcev pri Dominion Textiles, Ltd., je v zastoju. Družba jo je slišala zadržati z organiziranjem "back-to-work" gibanja, kar pa se ji ni posrečilo. Stavkarji vzdržujejo masno piketiranje. Stavkajo za višjo plačo in izboljšanje pogojev.

Fašisti obnovili napade na Madrid

Uporniške čete okupirale Torrelavego

Madrid, 25. avg. — Fašistične topniške baterije so sinoči pričele obstreljevati Madrid. Več sto šrapnelov je padlo v glavni del mesta. Pet poslopij v bližini Puerto Del Sola so šrapneli porušili. Bombardiranje je bilo obnovljeno po desetih dnevih premirja in trajalo je dve uri. Šrapneli so ubili deset ljudi, več ko sto pa je bilo ranjenih.

Hendaye, Francija, 25. avg. — Uporniške čete so sinoči zasedle strateško mesto Torrelavego in a tem odrezale miličnike, ki branijo Santander, pristanišče mesto ob severnem obrežju Španije, od zahajaja na zapadni strani. Torrelavego je oddaljena dvajset milj od Santandra.

Z okupacijo tega mesta so uporniki dobili kontrolo nad celotno mestoma Oviedo in Santander. Ozki pas ozemlja ob obrežju je zdaj v uporniških rokah. Poročilo, ki ga je objavila fašistična radiopostaja, govori, da je kolona italijanskega vojaštva, kateri poveljuje polkovnik Garcia, okupirala Laredo, pristanišče mesto, ki leži 25 milj vzhodno od Santandra.

Konec stavke ladje-gradniških delavcev

Delodajalci se bodo pokorili volilnemu izidu

New York, — (FP) — Delavci, ki so zastavkali v ladjedelnih kavih Robins Drydock Co., so se z večino izrekli za vrnitev na delo potem, ko je kompanija pristala na zahtevo glede zvišanja mezd in izboljšanja delovnih pogojev. Sklenili so konsolidirati svoje pridobitve pred volitvami, ki se bodo vršile pod nadzorstvom članov pokrajinskega odbora federalnega delavskega razsodišča.

Akcija v tem smislu je bila podvzeta po sprejetju resolucije, katero je predložil John Green, predsednik industrijske unije ladje-gradniških in mornarskih delavcev. S tem je bila devet tednov trajajoča stavka, v kateri je bilo zavezanih 15,000 delavcev, končana.

Prej je posegel v spor državni delavski odbor. Pozval je unijo, naj prekliče stavko po sprejetju zagotovila od Robins Drydock Co., da se bo pokorila odloku, ki ga bo podalo delavsko razsodišče. To je nekaj dni prej zaključilo zaslišanje v zvezi z obtožbo, da je družba zapostavljala in ustahovala unijske delavce in s tem provocirala stavko.

Unija je po preklicu stavke iz-

GREEN PODŽIGA RAZKOL V DELAVSKIH VRSTAH

Priskočil je na pomoč reakciji v Akronu

USTANOVITEV PROTIDELAVSKEGA BLOKA

Akron, O. — (FP) — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je pričel podžigati razkol v delavskih vrstah v momentu, ko se te pripravljajo na ostro borbo, da dobijo kontrolo nad mestno administracijo pri prihodnjih volitvah. Dejstvo, da je Green odredil izključenje unij CIO po objavi rezultata primarnih volitev, v katerih so kandidirale, katere so postavile unije CIO in ADF, zmagali, je značilno.

Voditelji unij Ameriške delavske federacije se jezijo. Pravijo, da so reakcionarni demokrati in republikanci po volilnem porazu formalizirali protidelavski blok in tem je zdaj priskočil Green na pomoč. Ti politiki računajo, da bodo v slučaju razkola v delavskih vrstah lahko porazili G. L. Pattersona, županskega kandidata, ki je imel podporo pri unijah. Zdaj govori, da bodo postavili "neodvisnega" delavskega kandidata, da tako napravijo konfuzijo med volilci.

To je vzrok, da mnogi voditelji unij ADF smatrago Greenovo potezo za gesto v prilog reakciji. Uradniki unij CIO so takoj podvzeli akcijo, da pravočasno preprečijo razkol, ki ga skuša zanetiti Green.

"Delavstvo v Akronu ne sme biti razcepljeno," je dejal S. H. Dalrymple, predsednik unije združenih kavčukarskih delavcev, organizacije CIO. "Green želi razkol med delavstvom v Akronu v času, ko je na poti, da doseže velike uspehe; toda mi ne bomo tega dopustili. Uverjeni smo, da je večina članov tukajšnjih unij ADF aličnega mnjenja. Ti so že pokazali, da so za enotnost v delavskem gibanju in proti onim, ki netijo razkol."

Dalrymple je dalje rekel, "da se nasprotniki organiziranega delavstva veselijo razkola v delavskih vrstah. Ako so delavci zedinjeni in se skupno borijo proti svojim sovražnikom, je zmaga zagotovljena. Delegatje kavčukarske unije so bili že informirani, da so naše smernice v prilog enotnosti v delavskem gibanju in proti vsaki akciji, ki bi ogrozila to enotnost."

javila, "da je razkrinkala in strla kompanijsko unijo in špijonažni sistem v ladjedelnih Robins Drydock Co. S tem je unija postala predstavnica vseh delavcev, ki so zaposleni v newyorških ladjedelnih."

Senator pobija gonjo proti CIO

Guffey pravi, da jo vodi in financirajo "ekonomski rojalisti"

New York, 25. avg. — Pennsylvanski senator Guffey je sinoči v svojem govoru po radiju krtačil "ekonomske rojaliste" radi gonje proti CIO in organiziranemu delavstvu na splošno. Senator odpušča te dni v Evropo na počitnice.

Guffey je rekel, da vsa znamenja kažejo, da sedanjo anti-unijsko kampanjo vodi in financirajo "isti elementi, ki so pred enim letom pričeli s predkampanjskimi napadi na predsednika Roosevelta — isti elementi, ki so na vso moč kričali, da bo zakon socialne zaščite ropal delavce, ker jim bo jemal denar iz žepa — isti elementi, ki so napovedovali težke posledice za naše domove in cerkve, ako bo Roosevelt ponovno izvoljen."

Guffey je posebno krtačil one jeklarske barone, ki niso hoteli podpisati pogodbe s CIO. Govoril je tudi o "liberaliziranju" demokratske stranke, kar predsednik Roosevelt že skuša nad štiri leta, toda zadnji kongres je pokazal, da je imel malo sreče. Guffey je rekel, da se bo "liberalizirana" demokratska stranka izkazala pri kongresnih volitvah prihodnje leto, vendar so vse govornice o "tretji stranki" — prazne sanje.

Domače vesti

Smart rojalinke v Penni
Braddock, Pa. — Umrla je Mary Gornick, stara 31 let, rojena v Rankinu, Pa., in članica društva št. 300 SNPJ. Podlegla je poškodbam, katere je dobila pred šestimi leti. Zapuška starše, dva brata in eno sestro.

Nov grob v starem kraju
Clairton, Pa. — Joseph Smrkolj, član društva 426 SNPJ, je dobil žalostno vest iz starega kraja, da je v Zvaulah pri Litiji umrl njegov brat, star 28 let. Bolezen ga je mučila deset let in zadnja tri leta je prebil v postelji. V starem kraju zapuška brata in mater, v Ameriki pa enega brata.

Mornarski delavci se organizirajo

Milwaukee, Wis. — Organizatorična kampanja, ki jo vodi unija National Maritime, dobro napreduje. Okrog tisoč mornarskih delavcev, ki delajo na parnikih, kateri vzdržujejo promet na Velikih jezerih, je v dveh tednih vstopilo v unijo. Jeklarški trust, ki lastuje več tovornih parnikov, je že podpisal pogodbo z unijo. Pri družbah Midland Line, Minnesota Line in Atlantic Transit Co. so delavci 100-odstotno organizirani.

Japonci zasedli glavno mesto province Čahar

Protizidovski izgre-di v kmetski stavki

Dva kmeta ubita po navalu na židovske trgovine

Varišava, Poljska, 25. avg. — Protizidovski izgre-di v zvezi s stavko poljskih kmetov so izbruhnili v Bransku in Buczaczu. Dva kmeta sta bila ubita in dvajset ranjenih, ko je policija navallila na izgre-dnike, ki so udrili v židovske trgovine v Bransku.

Socialistična stranka je zdaj priskočila na pomoč kmetom. Delavci v Krakovu, Bochniju in Wieliczku je pozvala, naj okličejo stavko v znak simpatije, da pokažejo svojo solidarnost in podprejo kmetsko gibanje. V Tarnovu, v mestu, ki ima 50,000 prebivalcev, je bila večeraj oklicana simpatična stavka, ki je paralizirala vse aktivnosti.

Kmetska stranka je oklicala splošno stavko, da tako protestira proti vladi, ki je ignorirala njene apele in zahteve, naj dovolj povratek Vincentu Witosu, voditelju stranke, katerega je vlada izgnala iz države. V izgre-dih, ki spremljajo stavko in v bitkah s policijo, ki skuša zadušiti upor, je bilo že 49 kmetov ubitih.

V Birminghamu se ne sme piketirati

Policija bo ščitila pravico do dela

Birmingham, Ala. — (FP) — Drastična odredba proti piketiranju, ki je protustavna, je bila pravkar uveljavljena, pravi Yelerton Cowherd, pokrajinski direktor CIO. Policijski načelnik je izjavil, da ne bo trpel oviranja industrijskih aktivnosti v tem mestu in da bo njegova policija ščitila pravico vseh, ki hočejo delati.

Policijski načelnik je dalje rekel, da bo strogo izvajal provizijo državnega zakona, ki je bil sprejet l. 1923 v legislaturi. Ta prepoveduje piketiranje in druge stavkovne aktivnosti. V razgovoru s poročevalci je dejal, "da se ne more govoriti o mirnem piketiranju. V vsakem slučaju bomo izvajali zakon kot se glasi."

Zakon vsebuje provizijo, ki pravi: "Stavkarji in njihovi simpatičarji, ki skušajo piketirati katerokoli tovarno ali podjetje, morajo biti aretirani in tirani pred sodišče, da jim naloži kazni kot določa zakon."

Unijski uradniki pravijo, da je odredba policijskega načelnika naperjena proti organizatorični kampanji, ki jo vodi avna unija. Govornice o stavki krožijo že dolgo časa, dasi je C. N. Pearson, vodja organizatorične kampanje, dejal, da stavka ne bo oklicana. Dalje je dejal, da je večina avtnih delavcev, ki so upošleni v tukajšnjih tovarnah, že v uniji in da se ta zanima bolj za organiziranje vseh kot pa za oklic stavke.

Eksplzija ubila sedem delavcev

Badin, N. C., 25. avg. — Eksplzija olja, ki se je večeraj pri-petila v tovarni Carolina Aluminum Co., je ubila sedem delavcev, šest drugih pa je dobilo težke poškodbe. P. E. Book, upravitelj tovarne, je dejal, da je električna iskra povzročila eksplzijo.

Tujcemci bežijo iz mednarodne naselbine v Sanghaju

IZOLACIJA KITAJSKEGA MESTA

Peiping, 25. avg. — Sem je prišlo poročilo, da so japonske čete zasedle Kalgan, glavno mesto province Čahar. Japonska vojaška kolona je istočasno prodrla skozi Veliki zid na zapadni strani nankovškega prelaza in s tem pretrgala komunikacije vezi med Kitajsko in Mongolijo. Vest iz tega sektorja se glasi, da so Japonci vrgli močno vojaško silo v ofenzivo na tej fronti, ki je pognala kitajske čete v beg.

Japonska zastava je zavihrala na Velikem sidu zapadno od prelaza, ko je peta japonska divizija po uspešnem naasku pregnala kitajske čete z utrjenih postojank. Japonci pravijo, da bo nankovski prelas kmalu prišel v njihove roke.

Sanghaj, 25. avg. — V več sanghajskih distriktih divjajo požari, ki so jih zaneli eksplozije bomb in šrapnelov. To so določili, da so bombe ubile 1760 civilnih prebivalcev v mednarodni naselbini, več ko tri tisoč pa je bilo ranjenih v teku bombardiranja iz zraka. Trije veliki hoteli in tovarne Wing On Co. so bili razdejani.

Te številke ne vključujejo prebivalcev, ki so jih ubile bombe v japonskih distriktih Hongkew, Yangtsepo in Wayside, ki so del mednarodne naselbine. Avtoritete sodijo, da je bilo več tisoč prebivalcev ubitih v zadnjih treh dneh.

Šestdeset japonskih bojnih ladij in veliko število letal sodeluje v ofenzivi, ki jo je odredil general Iwane Matsui, novi poveljnik japonske armade v sanghajskem sektorju. Teški japonski topovi obstreljujejo kitajske pozicije na tej fronti.

Več tisoč Američanov in drugih tujcev je pobegnilo iz mednarodne naselbine. Parnik Empress of Canada je vzel na svoj krov 1200 begunov. Francoze kolonialne čete so na poti iz Indokine v francoske koncesije v Sanghaju. Francoška vojaška posadka v teh koncesijah je dobila ojačanje in zdaj šteje več kot 5000 mož.

Peiping, 25. avg. — Tujci v Peipingu se bojijo, da bodo japonske avtoritete odzvale to mesto od zunanjega sveta. List Peiping Chronicle, angleški dnevnik, ki je naklonjen kitajski vladi, je bil večeraj suspendiran. To se je zgodilo po navali japonske policije, ki je okupirala urade. S suspendiranjem tega lista je bila tujeska naselbina v Peipingu izolirana in prebivalci ne morejo dobiti nobenih informacij o dogodkih na frontah.

Učiteljska konvencija za referendum o CIO

Madison, Wis., 25. avg. — Konvencija Ameriške učiteljske federacije bo vprašanje odstopa od Ameriške delavske federacije in pridružitve k CIO najbrž predložila članstvu na splošno glasovanje. Ta sentiment je večeraj dobil konkretno obliko v sporazumu obeh frakcij. O tem vprašanju so delegatje sinoči debatirali za zaprtimi vrati. Pri-stali CIO so se vnaprej pristali na ta referendum, ako imajo večino na konvenciji, v slučaju, da so pa v manjšini, ne bo referendum in ostane federacija v ADF. Konservativci groze z razkolom, ako se konvencija izreče za CIO.

Od leve proti desni: H. E. Enoch, direktor Pennsylvanske železnice; G. M. Harrison, predsednik bratovštine železniških klerikov, in O. S. Beyer, načelnik vladnega železniškega odbora, podpisujejo pogodbo, ki je prinesla železničarjem zvišanje mezd.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Ljubljane.)

STRJEC ZALOKER RU- DOF SE JE SMRTNO PONESREČIL

Od 11. na 12. avgust se domaški okolici smrtno nesreči znani ljubljanski inženjer Rudolf Zaloker z Vi-

strijec Zaloker je bil nav-
adni športnik, član mnogih
športnih društev, posebno pa se
posvečeval motokiklistiki. V
Ljubljani je bil tudi drugi špor-
tni organizator Jakob Gorjanc,
ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,
ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,

ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,
ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,

ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,
ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,

ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,
ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,

ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,
ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,

ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,
ki je bil tudi drugi športni
organizator Jakob Gorjanc,

Smrtna nesreča v Ljubljani.
— Brezposelnega delavca Marja-
na Zagorja, starega 29 let, po
rodu z žage pri Jesenicah na Go-
renjskem, je 10. avgusta zjutraj
sprejela v službo Ljubljanska
gradbena družba ter ga poslala
z drugimi delavci podirati neki
zid na Krtinski ulici, kjer se
bo gradila hiša. Takoj tega dne
po kosilu pa je postal Zagor žr-
tev nesreče. Nevaren podiranja
takega zidu, se je nenadoma vau-
la nanj cela stena in ga poko-
pala pod sabo. Medtem ko je zid
njegovemu tovarišu prizadejal le
nekaj malo zunanjih poškodb, je
Zagorju zid zdrobil medenico in
mu sadal tako hude notranje po-
škodbe, da jim je pol ure po
prevozu v bolnišnico podlegel.

Dobički tujega kapitala v Ju-
goslaviji. — Da imajo tuji naj-
boljša podjetja v Jugoslaviji v
svojih rokah, je znana stvar.
Tujec z mnogo denarja zna dobi-
ti pri nas najboljšo priliko za bo-
gatenje, hkrati pa zna lepo ure-
diti tudi z državo glede davčin.
Mnogo velikih podjetij je namre-
č skoraj do polovice in čez o-
proščeno davkov. Tako jim pro-
fit še hitreje leti na kup. Eno
največjih podjetij v Srbiji je
rudnik v Trepči, o katerem prav-
daj javljajo lepe številke: v dru-
gem četrtletju poslovnega leta
1936-37 je podjetje naredilo do-
bička za 48 milijonov dinarjev!
V prvih treh četrtletjih je druž-
ba napravila (brez odbitka dav-
kov) dobička 182 milijonov di-
narjev. Tako pričakujejo, da bo
družba v celem poslovnem letu
1936-37 napravila dobička okrog
200 milijonov dinarjev! In sicer
pri glavnici, ki znaša le 268 mi-
lijonov! — Tako so dobički tuje-
ga kapitala pri nas. Plače pa so
pri rudniku Trepča naravnost
mizerne, razen kajpada plače in-
ženirjev in ravateljev... V
rudniku Trepča kopljejo svinče-
no-cinkovo rudo. Podjetje je v
rokah Angležev. Ista finančna
skupina ima v eksploataciji tudi
sosednji rudnik Kopaonik. Pred-
sednik družbe Trepča Mines je
Chester Beatty, ki je hkrati tu-
di predsednik družbe Kopaonik
Mines. Produkcija v Kopaoniku
se je prav tako povečala in zna-
ša tudi tam dobiček težke mili-
jone. Tudi največje rudniško
podjetje v Sloveniji, Trboveljska
premogokopna družba, je v ro-
kah tujcev, francoske finančne
skupine. Tudi to podjetje odna-
ša lepe milijone v tujino.

3 milijone 600 tisoč za Mahrovo
hišo
Kdor le malo pozna Ljubljano,
pozna tudi "Mahrovo hišo", ka-
kor se imenuje veliko poslopje,
ki stoji nasproti Jugoslovanski
(prej Katoliški) tiskarni ob zele-
njadnem trgu pri lemenatu. Ta
hiša, ki je bila postavljena skoraj
pred sto leti, je bila last družine
Mahr. V nji je bila po potresu
ustanovljena privatna Mahrova
trgovska šola, po kateri je hiša
zaslovela. Po vojni je prešla hi-
ša v druge roke, dosedanji last-
nik hiše pa se je zadovoljil preveč
in hiša je prešla 12. t. m. na
dražbo, za katero se je zanimalo
več kupcev. Mestna hranilnica
Ljubljanska, državni sklad, na-
rodni poslanec in podjetnik Raj-
ko Turk, tovarnar Medić in in-
dustrijski bratje Vokač — vsi
ti so prihiteli na dražbo, da pri-
dobe hišo, ki predstavlja že za-
radi parcele veliko vrednost.
Prišel pa je tudi odvetnik dr.
Krivic kot zastopnik interesen-
ta, ki mu ga pred končanjem
dražbe ni treba izdati. In dr.
Krivic je hišo tudi izdal za 3
milijone 600 tisoč dinarjev. Ko
je bilo to razglašeno, je odvet-
nik povedal, da zastopa mestno
občino. Veliko Mahrovo hišo je
torej dobila na dražbi mestna
občina Ljubljanska.

Naš parnik zaplenjen v Spa-
niji. — Naš potniško-tovorni
parnik "Plavnik" je na svoji po-
ti v španjskih vodah izginil. Šele
naslednji dan se je zvedelo, da
je parnik zaplenjen od nacionali-
stičnih bojnih ladij, ki so par-
nik odvedle v lukso, kjer so ga
natanko preiskali in šele nato
spustili izpostili. Take incidente iz-
življajo nacionalisti v španjskih
vodah stalno, vse z izgovorom,
da te ladje tihotapijo orožje re-
publikancem.

Da bi sina zaščitil, tajil zločin
do smrti
V celjsko bolnišnico so pred
tednom pripeljali iz Zadobrove
pri Škofji vasi 62 letnega zidar-
ja Ivana Bračka s hudo rano na
glavi. Imel je prebito lobanjo.
Na vsa vprašanja, kje se je po-
škodoval, ni povedal resnice. Še-
le ko je videl, da mu pojemajo
moči, je povedal, da ga je ranil
sin. Bračko je v bolnišnici umrl.
Poizvedbe so dognale, da sta
se Bračko in sin pri košnji spri-
la, pri čemer je sin zamahnil po
očetu s koso ter ga zadel tako
hudo, da mu je prebil lobanjo.
Oče je kljub hudi poškodbi še
delal na stavbo, toda njegovo
poškodbo so opazili ter ga pre-
peljali v bolnišnico.

Sina so zdaj aretirali in uved-
li natančno preiskavo.

Wallace posvaril ameriške farmarje

Spor med njimi ovira re- ševanje problemov

Washington, D. C. — (FP) —
Henry A. Wallace, poljedelski
tajnik, je izjavil, da so farmar-
ji sami krivi, da kongres ni
sprejel zakonov njim v prilog,
ker se ne morejo zediniti.
Vsaka farmarska grupa ima
avoj program, ki je v kon-
fliktu s programi drugih grup.
Za to konfuzijo med farmar-
ji so odgovorni reakcionarji,
ki pobijajo "newdealske" re-
forme, katerih cilj je izboljšanje
položaja farmarjev na splošno.
"Ti se že več let trudijo, da pre-
prečijo enotnost med farmarji,"
je dejal Wallace. "Farmarje, ki
pridelujejo žito, podžigajo proti
mlekarskim in bombažnim far-
marjem in vse skupaj proti de-
lavcem, ki so uposleni v industri-
jah. Farmarji, ki delajo s svo-
jimi rokami, bi morali bolje po-
znati probleme industrijskih de-
lavcev in jim pomagati, kadar
se zapletejo v boj z delodajalci.
Namesto, da se farmarske grupe
pričkajo med seboj, naj bi se
zdržile v skupni fronti in pred-
ložile enotni program kongresu
v rešitev."

Wallace je nedvomno imel v
mislih farmarake organizacije
National Grange, ki je vodila o-
pozicijo proti zakonskemu načr-
tu glede minimalne mezd in
maksimalnega delovnika v ame-
riških industrijah. To je dokaz,
da so voditelji te organizacije
nasledili propagandne reakcije, ki i-
zigrava farmarje proti delavcem
in obratno, ker ima od tega ko-
risti.

Da je zarota, katere geslo je:
"Razdeli in vladaj", že povzročila
veliko zmedo med farmarji,
dokazuje najmanj pet farmar-
skih organizacij, ki se kavsajo
med seboj. Vsaka hoče uveljaviti
svoj program in pri tem se
nobena ne ozira na posledice,
katere bi štele farmarske in
druge grupe, ako bi kongres u-
veljavil zakone v soglasju s temi
programi.

Znaki kažejo, da bo cena bom-
bažu padla na pet centov funt.
Farmarski zakon AAA, ki ga je
vrhovno sodišče razveljavilo, je
dvignil ceno na dvanajst centov
in zdaj izgleda, da se bliža po-
lom, ki bo upropastil bombažne
farmarje v južnih državah.

Zmaga garažnih de- lavcev v zapadni Penni

New Kensington, Pa. — Po
dveh tednih stavke garažnih me-
hanikov, ki so organizirani v
krajni uniji 321 United Auto-
mobile Workers of America, je
kapituliralo 23 podjetnikov, ki
so organizirani v Allegheny Val-
ley Automotive Trades Association.
Pogodba je bila podpisana
med zvezo in unijo. Mehaniki
so dobili več važnih koncesij —
priznanje unije za svoje člane,
plačane počitnice, dvojno plačo
ob nedeljah in praznikih in pla-
čo in pol za nadurno delo, skraj-
šanje tednika na 48 ur do 1. de-
cembra in na 44 ur po tem da-
tum. Pred organiziranjem so
delali 54 do 70 ur na teden. V
slučaju, da pridejo na delo, toda
latega ne bo, bodo dobili plačo
za štiri ure.

ki uniji; odgovornosti za nap-
ade na organizatorje kavčarske
unije; strahovanja delavcev pred
pristopom v unijo in končno
vzdrževanja kompanijske unije
pod imenom Etowah Club.

Fašistični uporniki, katere so španski miličniki ujeli po bitki na madridski fronti.

Nikola Tesla o pomenu svojih izumov za bodočnost človeštva

Za 80-letnico je bil slavni uče-
njak Nikola Tesla odlikovan od
države in od predsednika
Čehoslovaške republike, dr. Be-
neša. Imenovan je bil tudi za
častnega doktorja praške uni-
verze. Ob tej priliki je Tesla na-
pisal za jugoslovanski tisk ne-
kaj besed o svojem delu.

Ta članek, ki ga objavljajo
jugoslovanski dnevniki, se glasi:
"Prasne spekulacije g. Einstein-
a in drugih."

Konec leta 1880, ki sem ga do
krajša prebil v tovarni Georgea
Westinghousa v Pittsburghu,
sem občutil neodoljivo željo, da
bi nadaljeval raziskovanja, ki
sem jih bil prekinil. Zaradi tega
sem navzlic mamljivim tovar-
narjem predlogom odšel v
New York in se spet oprijel dela
v laboratoriju. Ker so me vno-
mer nadlegovali razna inozem-
ska znanstvena društva, sem po-
tem odpotoval v Evropo, kjer
sem imel nekaj predavanj na in-
stitutu elektroinženirjev pri Kra-
jevem znanstvenem zavodu v
Londonu kakor tudi v Fizikal-
nem društvu v Parizu. Po teh
predavanjih in po kratkem ob-
isku na svojem domu v Jugosla-
viji sem se vrnil 1892 spet v
Ameriko, hotel se posvetiti naj-
priljubljenejšemu objektu svo-
jih misli: proučevanju vsemirja.

V naslednjih dveh letih sem
prišel na svoje veliko zadovolj-
stvo do dveh velevažnih odkri-
tij. Prvo se nanaša na dinamič-
no teorijo zemeljske privlačno-
sti, ki sem jo že v vseh podro-
bnostih obdelal in upam, da jo
bom lahko prav kmalu razodel
svetu. Ta teorija pojasnjuje, od-
kod izvira ta sila in kako se pod
njeno vplivom gibljejo nebesna
telesa in vse to na tolikanj za-
dovoljiv način, da bo pokopala
vse prasne spekulacije in zgre-
šene koncepcije, kakor je n. pr.
tista o ukrivljenosti prostora.
Privrženci relativnostne teorije
namreč trdijo, da ima vsemirski
prostor težnjo ukriviti se, bodisi
zaradi lastnih svojstev, bodisi
zaradi prisotnosti nebesnih teles.
Čeprav predpostavljamo, da ima
ta fantastična predstava nekaj
stvarnosti, je vendar v protis-
lovju sama s seboj. Vsaka ak-
cija namreč vzbudi v naravi ena-
kovredno reakcijo, ki je po svo-
jem učinku ravno nasprotna pr-
vi. Zamislimo si zdaj, da telesa
učinkujejo na zakrivljeni pro-
stor, oziroma, da se okolišnji
prostor prav zaradi njih ukrivi.
Meni se zdi povsem jasno, da bo
ukrivljeni prostor tako reagiral
na telesa, da bo sprožil neke
efekte, ki bodo krivine spet po-

ravnali. Ker pa akcija in reak-
cija nastopata istočasno, je po-
vsem jasno, da se krivine sploh
ne morejo pojaviti. Ako bi kriv-
vine navzlic temu eksistirale, si
na njih podlagi vendar le ne bi
mogli razlagati gibanja nebes-
nih teles, kakor se ta reč posku-
ša. Ta gibanja nam lahko raz-
jasni samo eksistenca energič-
nih polj, ki pa spet izključuje
ukrivljenost prostora. Vsa lite-
ratura o tem predmetu je zmot-
na in bo nekoč pozabljena. Prav
tako pa so zgrešeni tudi vsi po-
kusni, da bi se razložili mehani-
sem vsemirja, ako zanikamo
eksistenca etra in njegove vlo-
ge v igri nebesnih prikazni.

Teslove misli o zemeljski pri- vlačnosti

Drugo moje odkritje je neko
fizikalno dejstvo izredne važno-
sti. Čeprav sem dolgo študiral
znanstvene zapise v več ko 6
jezikih, vendar nisem nikjer na-
letel na kako predhodno beležko
o tej stvari, tako da lahko sma-
tram, da sem res jaz prvi od-
kril to dejstvo, ki pove v bistvu
to: da v materiji ni druge ener-
gije kakor tista, ki jo materija
dobi iz svoje okolice. O priliki
svoje 79-letnice sem o tej stvari
že nekaj kratko omenil, ali od te-
daj mi je postalo vse še bolj jas-
no. To dejstvo se namreč strogo
nanaša na molekule in atome
prav tako kakor na največja ne-
besna telesa in na vso materijo
v vsemirju, ne glede na fazo nje-
nega razvoja, počenši z njenim
formiranjem pa do končnega
razpada.

Vsemirska elektrarna — sonce

Ko sem se dokončno utrdil v
prepričanju, da izvira vsa ener-
gija v materiji iz njene okolice,
so učenjaki 1896 odkrili pojav
radioaktivnosti. Povsem narav-
no je, da sem tudi takrat takoj
začel iskati zunanji vzrok tega
pojava. Obstoj radioaktivnosti
je bil pozitiven dokaz, da morajo
obstojati neki žarki zunaj mate-
rije. Če poprej sem bil proučil
nekateri zemeljske motnje, ki so
vplivale na brezžične tokovne
kroge in sem prišel do zaključka,
da niti kak drugi zemeljski vpli-
vi ne morejo povzročiti neke ne-
prekinjene akcije, da so torej ta-
ki aktivirajoči žarki lahko samo
kozmičnega porekla. To dejstvo
sem objavil v "Electrical Re-
view" v New Yorku 1897 v svo-
jih razpravah o roentgenskih

žarkih in žarenjih. Ker se radio-
aktivnost enako opaja na ras-
ličnih, zelo oddaljenih krajih
sveta, je še bolj jasno, da mora-
jo žarki, ki jo povzročajo, pada-
ti na zemljo iz vseh smeri. Med
vsemi nebesnimi telesi se mi je
videlo sonce najprimernejši
ključ do skrivnosti porekla teh
žarkov, kakor tudi do skrivnosti
njih avtožetev. Se preden je bila
ustanovljena teorija elektronov,
sem že jaz dognal, da sestojijo
radioaktivni žarki iz delcev pr-
vobitne materije in da se ti del-
ci ne dajo razkrajati v še manj-
še. Naslednje vprašanje, ki se
je zastavilo, je bilo: ali ima
sonce dovolj visok električni
napon, da lahko izmetava te del-
ce in povzroča opazovane učin-
ke. Dognanja, s katerimi je bilo
mogoče odgovoriti na to vpraša-
nje, so pokazala, da snaga elek-
trična napetost na soncu 216 bi-
lijonov voltov in da vsa telesa,
ki so tako velika in tako vroča
kakor sonce, emitirajo kozmič-
ne žarke. To dejstvo se je v na-
daljnjih raziskavanjih in poseb-
no z opazovanjem zvezde "No-
ve" še bolj utrdilo, in oporekali
tem ugotovitvam bi se reklo ta-
jiti solnčno svetlobo in toploto.
Zal, da so še zmerom mnogi, ki
ne marajo verjeti teh stvari in
raje ovijajo kozmične žarke v
globok misterij. Nekdo ismed
njih je nedavno izrekel domne-
vo, da prihajajo ti žarki iz silo
oddaljenih otkov vsemirja, kjer
je vsa materija pretvorjena v
energijo. Zame je povsem jasno,
da ta stvar ne velja, zakaž niti
v našem vsemirju, niti morja v
kakem drugem, ki ga še ne po-
znamo, ni mesta, kjer bi se mo-
gel vršiti tak proces.

(Konec prihodnjik.)

Noč in dan

Ob koncu filma, ko zasije v
dvorani luč, se obrne neka gospa
k svojemu sosedu in ga na vi-
de začuden vpraša:
"Kako ste me vendar mogli
ves čas gledati po vratu?"
Sosedi ji vlijudno odgovori:
"Prav imate, zdaj, ko je svetlo,
tudi jaz tega ne razumem."

FARMA NA PRODAJ

Proda se 150 akrov farma, na farmi
je 7 poslopij, dobra zemlja, raste vse
šata je cementirana, dve valinici za
piščance, tri šata polne sene, dve ve-
liki silo, dovolj za 20 krav roditi. 10-
sobna hiša, studenčna voda pri hiši in
pri šati v bližini mesta in šole. Mla-
ko se vozi s traktorom po sili in po leti.
Prodaj vse kar je na farmi, in 14 glav
švine, 3 konje in 1000 kokoši. Pro-
dam valed smrti soprega. Pisite ali
pa osebno pridite pogledati. Gosa
smerna. Lastnica Katarina Potocar,
Hartwick, N. Y.

—(Adv.)

V JUGOSLAVIJO

NAJHITREJŠA DIREKтна POSLUŽBA

Pojdite v vašo domovino preko SOLNČNE JUŽNE PROGE; delajte
potovanje skozi vse leto. Njena poletna klima in kristalne vode so
najboljši vžitek na Italijanske Linije parnikih; parniki brezprimerni
za udobno in zadovoljivo moderno prevoznico potovanja, in po-
seben odreden, ki daje izvrstno in vrhuno udobje JUŽNE PROGE.

VULCANIA	SATURNIA
Direktno v Jugoslavijo — 18. sept. - 6. okt. - 23. okt. - 16. nov.	
REX	C. di SAVOIA
Preko Genoa — 4. sept. - 11. sept. - 25. sept. - 2. okt. - 9. okt.	ROMA

Za informacije in rezervacije obrnite se na kateregakoli pooblaščenega
agenta ali na naš urad, 333 N. Michigan Ave., Chicago, Ill.

ITALIA LINE

Španski kmetje operirajo mlinski stroj v vasi, ki leži v bližini madridske fronte.

